

СЛОВО ЛАПОВУ

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година III, број 11, јун 2023.



САДРЖАЈ

ТЕМА БРОЈА

Добродошао свете, у срцу света је дете - 1. и 2. страна

СТРУЧНИ СКУПОВИ

Сарадња баштинских установа - библиотека, архива и музеја у циљу заштите културне баштине - 3. и 4. страна

Портрет Завичајног одељења моје библиотеке - 5. страна

КУТАК ЗА ДЕЦУ И РОДИТЕЉЕ

За безбрижније детињство - 6. страна

КУЛТУРА СЕЋАЊА

Бела хроника - 7, 8, 9, 10 и 11. страна

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Велики црни пас - 12, 13. и 14. страна

ШУМАДИЈСКА ПОДРУЖНИЦА

Изборна скупштина БДС-а - 14. страна

КУТАК ЗА МЛАДЕ

„MediCandy” ниже успехе - 15. страна

ЗДРАВСТВО

Посета чланова Владе Србије Дому здравља у Лапову - 16. страна

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Чвршће везе матице и дијаспоре - 16. страна

Путем просперитета - 21. страна

ХУМАНИТАРНИ РАД

Десет година „Зоре” - 17. и 18. страна

ТРЕЋЕ ДОБА

70 година Удружења пензионера општине Лапово - 19, 20. и 21. страна

ВРЕМЕПЛОВ

Завичај у разгледници - 22. и 23. страна

СПОРТ

Меморијални турнир „Велимир Веља Булатовић” - 23. страна

3x3 Лапово 2023 - 24. страна

Милица Станковић

ДОБРО ДОШАО СВЕТЕ, У СРЦУ СВЕТА ЈЕ ДЕТЕ

ТЕМА БРОЈА

Шеф сектора за управљање пројектима у Делегацији ЕУ, господин Мартин Клауке, са својим тимом је посетио Општину Лапово и обишао Градски трг реконструисан у оквиру Програма за локални развој, ЕУ PRO Plus, који Европска унија спроводи у сарадњи са Министарством за европске интеграције у циљу унапређења локалне инфраструктуре у читавој земљи.



Фото: Урош Томић

Срдачну добродошлицу општинског руководства употпунио је базар који се одигравао на Тргу, под називом „Добро дошао свете, у срцу света је дете“, чиме је обележен и Међународни дан детета, као и Дан Основне школе „Светозар Марковић“. Учешће у базару узели су: Основна школа „Светозар Марковић“, Средња школа Лапово, Предшколска установа „Наша младост“, Општинска библиотека „Слово“, Секција жена „Моравске шаренице“, Удружење воћара и виноградара „Црвени брег“ Лапово, Јелена Мијаиловић која се бави израдом уникатних хекланих играчака, али и Ученичка компанија Средње



Фото: Урош Томић

школе „MediCandy“, која је промовисањем здравог начина живота постигла значајне резултате на републичком нивоу, као и фирма „Vitbery“, која се бави производњом сокова од чистог воћа, без додатних адитива и други.

Након посете Општини Лапово, господин Мартин Клауке је током обиласка Трга имао прилике да се, након традиционалне добродошлице и послужења погачом, сољу и домаћим слатком, упозна и са вредним радом, креативношћу и плесним програмом основаца, специјалитетима које су припремили ученици куварског смера Средње школе, радом Општинске библиотеке „Слово“ са нагласком на два регионална



Фото: Александра Шолевић



Фото: Данијела Вулићевић

пројекта – „Илири, заједничка баштина“ и „Поруке из прошлости“, које је библиотека реализовала као партнер Музеју града Зенице и ЈУ Академија друштвених наука из Бијелог Поља, а које је финансијски подржао Фонд за Западни Балкан. Домаћини су презентovali начин на који удружења, секције и појединци негују богату српску традицију и културно наслеђе у виду старих заната и домаћих производа. Програм на тргу изазвао је велико задовољство код по-

сетилаца који су поред лепих утисака понели и богате поклоне дариване од свих учесника манифестације.



Фото: Александра Шолевић

Реконструкција Градског трга у Лапову, позиционираног у близини самог аутопута, која је обухватила реконструкцију паркинг простора иза зграде Тржног центра, комплетно осветљење целог Трга и поставку „паметних“ клупа и дрвених кућица за промоцију и продају производа, Лапову је пружила значајну могућност за унапређење туристичке понуде и организовање манифестација које би гарантовале велику посећеност.



Фото: Урош Томић

Ирена Зечевић
Библиотека Матице српске, Нови Сад
irena.zecovic.bp@gmail.com

Тамара Малешев
Библиотека Матице српске, Нови Сад
tamara.tamarica.m@gmail.com

Оливера Топалов
Градска библиотека у Новом Саду
oliveratopalov@yahoo.com

СТРУЧНИ СКУПОВИ

САРАДЊА БАШТИНСКИХ УСТАНОВА - БИБЛИОТЕКА, АРХИВА И МУЗЕЈА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Међународна конференција библиотекара, архивиста и музеолога (LAM) „Европске смернице за сарадњу библи-отека, архива и музеја – УН Агенда 2030 за одрживи развој – Библиотеке, архиви и музеји као посредници, креатори и партнери у подизању културолошке свести и разумевање заједнице”, Цетиње, 17-18. мај 2022.

У организацији Националне библиотеке Црне Горе „Ђурђе Црнојевић” са Цетиња и под покровитељством Министарства културе и медија Црне Горе, одржана је на Цетињу 17. и 18. маја 2022. године трећа по реду међународна конференција библиотекара, архивиста и музеолога (LAM). Овогодишња Конференција под радним насловом: „Европске смернице за сарадњу библиотека, архива и музеја – УН Агенда 2030 за одрживи развој – Библиотеке, архиви и музеји као посредници, креатори и партнери у подизању културолошке свести и разумевање заједнице”, одвијала се у згради Националне библиотеке Црне Горе „Ђурђе Црнојевић”, старом здању, некадашњем италијанском посланству. „Град-музеј“ окупио је учеснике из Црне Горе, Србије, Северне Македоније, Словеније, Хрватске и Босне и Херцеговине.

Стручни скуп започет је обраћањем директорице Националне библиотеке Црне Горе „Ђурђе Црнојевић” Драгице Ломпар, која је уз речи добродошлице свим учесницима, истакла значај ове Конференције која „има за циљ размену знања и искустава на пољу културне баштине али пре свега промоцију културе као најуниверзалније повезнице међу народима и државама“. Осврћући се на културну традицију, и тврдњу да је она неодвојива од стратешких развојних политика сваке земље, Ломпар наглашава и незаобилазну улогу културне баштине у процесу стварања друштва које поштује сопствене вредности, тежећи новим иницијативама и идејама.

Присутнима се обратила и Добрила Влаховић, координаторка за ресор културе Министарства културе и медија Црне Горе, изражавајући задовољство што се Конференција библиотекара, архиватора и музеолога одвија управо на Цетињу, историјском граду који баштини богату културно-историјску прошлост, граду музеју али и престоници црногорске писане и штампане речи. Говорећи о културном наслеђу као сведоку прошлости, и библиотекама, архивима и музејима као његовим чуварима, закључује да се најбољи вид његовог промовисања остварује кроз развој модерне технологије – дигитализацију, уз подршку Министарства, које као партнер даје пуну подршку циљевима заштите и очувања културне баштине, иновацијама и креирању нових савремених технологија. Оне су најснажнији покретач свеукупног развоја, а њихова примена је од изузетног значаја у културним политикама широм света.

Свечаном отварању скупа библиотекара, архивиста и музеолога присуствовали су и градоначелник Цетиња Никола Ђурашковић и Данило Мрваљевић, директор Државног архива Црне Горе.

Током дводневне конференције око 50 учесника је представило 29 радова, од којих су нека била путем онлајн презентације.

Осим из града домаћина, међу учесницима су били и излагачи из Београда, Обреновца, Јагодине, Новог Сада, Лазареваца, Краљева, Бачке Паланке, Вуковара, Цеља, Пљеваља, Никшића, Чрномеља, Сиска, Сарајева, Битоља, Струмице и Кочана. Предавач по позиву је била Дуња Холцер из Народне књижнице „Владо Готовац“ из Сиска, а у радном председништву су учествовале Драгана Марковић, Слађана Сјеклоћа и Бојана Јоксимовић. Мноштво занимљивих тема о богатству фондова, дигитализацији и дигиталним колекцијама, читалачкој писмености, очувању и промоцији културне баштине кроз сарадњу локалне заједнице и улози баштинских институција у том процесу могло се чути кроз предавања груписана у 6 сесија:

- Дигитално доба у баштинским установама
- Културна баштина, промоција и очување
- Улога баштинских институција
- Библиотеке, архиви и музеји као посредници, креатори и партнери у подизању културолошке свести и разумевања заједнице
- Сарадња између баштинских установа – библиотека, архива и музеја
- Библиотеке и образовање.

Најзаступљенији су били радови о пословању многих јавних и регионалних библиотека, а највећи број презентација је био у вези са питањем како богату културну баштину „усмерити“ ка дигиталним колекцијама баштинских установа културе. Сви учесници, од Цетиња до Кочана, једнодушни су у закључцима да, појединачне презентације које су изложили, могу да буду значајне и као промоција локалне, али и европске и светске културне баштине.

Сва излагања била су пропраћена питањима и дискусијом, у коју су се, осим радног председништва, укључивали и учесници Конференције.

У сарадњи са Удружењем библиотекара Црне Горе, којом је модерирао председница Удружења, Јасмина Бајо, у оквиру конференције одржана је и панел дискусија на тему: „(Ре)конструкција улоге савременог библиотекара/ке: изазови и (успјешне) праксе“. Уз констатацију да је значај оваквих скупова вишеструк и да треба да настави свој континуитет, будући да су библиотеке, архиви и музеји неизбежан сегмент успешности формалног образовног процеса и чинилац развоја савременог друштва 21. века, њихова сарадња, повезаност и заједничко деловање доприносе културној мапи света. Примена модерних услуга, иновативности, пласирање савремених сервиса, одразили би се на ширење корисничке популације. Закључцима и препорукама са Конференције, уз доделу сертификата свим учесницима, завршен је радни део стручног скупа. Домаћини конференције изразили су задовољство бројем текстова и изложених презентација, јер је одговорено на основну тему овогодишњег стручног сусрета, а наговештена су и нова окупљања у организацији Националне библиотеке „Ђурђе Црнојевић“. Сарадња библиотека, архива и музеја јесте једно од темељних начела савремене културне праксе и зато је важно да се ова окупљања наставе и у годинама које следе. Библиотеке својим ресурсима, каталогизацијом грађе и извора и њиховом правовременом и адекватном заштитом, уз музеје и архиве јесу јака спона између корисника услуга и заједнице у којој живи и ради. Након завршетка конференције у њеном званичном делу организатори су се потрудили да свим учесницима приреде пријатан боравак на Цетињу и презентују део културно-историјских знаменитости града: Дворац краља Николе, Манастирску ризницу и Владин дом. Сви представљени радови биће објављени у зборнику, чије је штампање планирано у току ове календарске године.

Данијела Вулићевић

ПОРТРЕТ ЗАВИЧАЈНОГ ОДЕЉЕЊА МОЈЕ БИБЛИОТЕКЕ

Последњег дана овог јуна у Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Пријеполу одржан је девети по реду Округли сто Завичајних одељења. Стручни тематски скуп је и ове године окупио библиотекарe који се у јавним библиотекама у Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини баве завичајношћу.

У програмској шеми скупа учествовали су библиотекарe из Пријепоља, Ужица, Пирота, Бачке Паланке, Обреновца, Зрењанина, Бијелог Поља, Плава и Бихаћа. Портрете својих Завичајних одељења доставили су и библиотекарe из Зајечара, Врања, Руме, Лапова, Пљеваља и Маглаја, али и из Универзитетске библиотеке у Штипу (Северна Македонија). И ови стручни радови биће објављени у оквиру штампаног зборника,

Стручни скуп је отпочео отварањем Изложбе фотографија „Изворишта, извори и чесме Пријепоља“ коју је приредио професор Сениша Несторовић поводом Дана општине Пријеполје. Фотографије су изложене у Летњој читаоници библиотеке.

Тема скупа „Портрет Завичајног одељења моје библиотеке“ дала је излагачима

стручних радова могућност да о својим завичајним фондовима говоре са више аспеката, од историјата ових организационих целина, преко обима који обухватају, начина набавке библиотечке завичајне грађе до њеног промовисања. Као нарочито значајни, истакнути су смештај и заштита ове грађе и њена дигитализација која обезбеђује већу доступност и очување од физичких оштећења. Излагачи су истакли важност завичајних фондова за локалну заједницу.

Циљ овогодишњег округлог стола био је да афирмише библиотечке завичајне фондове, да поспеши њихове истраживачке активности, као и да допринесе савременом приступу сагледавања завичајних фондова.

У библиотечкој јавности Округли сто Завичајних одељења који се већ традиционално организује у Пријеполу јакo је важан за размену искустава из библиотечке праксе и знања, али и као место сусрета и дружења „завичајаца“.

У мају 2023. Народна библиотека „Вук Караџић“ из Пријепоља је објавила зборник са VIII Округлог стола Завичајних одељења одржаног 2022. године под називом „Рукописна грађа у завичајним фондовима библиотека: од аутографа до типоскрипта“. Зборник је уредила Хадија Џигал Кријешторац која је у уредничким напоменама уз зборник дала кратак преглед одржаних стручних скупова (учесници и теме) од 2014. до 2022. године.



Фото: Архива НБ „Вук Караџић“, Пријеполје

Данијела Вулићевић

ЗА БЕЗБРИЖНИЈЕ ДЕТИЊСТВО

КУТАК ЗА ДЕЦУ И РОДИТЕЉЕ

Пре нешто више од једне деценије „Креативни центар“ из Београда је објавио шест сликовница Симеона Маринковића у серији поетских остварења за најмлађе са истим главним јунаком - дечаком Мишком.

Вредност и популарност ових публикација годинама се не смањују. Подједнако су драге дечацима и девојчицама предшколског узраста, али и васпитачима и библиотекарима.

У питању су наслови: „Мишко љубоморко“, „Мишко пишко“, „Мишко плашљивко“, „Мишко љутко“, „Мишко стидљивко“, „Мишко нећејед“ и „Мишко и пундравци“ који су доживели неколико издања, иако је сваки тираж имао неколико хиљада примерака.

Симеон Маринковић је рођен 1941. у Попови код Блаца. Завршио је Учитељску школу и Вишу педагошку школу у Крушевцу, а затим Филозофски факултет у Скопљу. Магистрирао је и докторирао на Филолошком факултету у Београду. Радио је као учитељ, просветни саветник, а потом и као саветник за питања образовања у Влади Републике Србије и професор Методике српског језика и књижевности на Универзитету у Нишу. Издавачку кућу „Креативни центар“ основао је 1989. године из давне потребе да учини нешто да свет буде бољи, а и данас ради у њој као главни уредник. Аутор је преко сто књига, а његов приређивачки опус је такође богат.

Сликовницу „Мишко пишко“ илустровао је Боб Живковић, а илустрације у осталим публикацијама о Мишку урадио је Тихомир Челановић.

Значај овим лепим, римованим песмама о дечаку Мишку и његовој породици дају рецензије проф. др Невенке Тадић, неуропсихијатра, дечјег психијатра, психо-

терапеута. Рођена је пре 97 година у Бијељини. Дипломирала је на Медицинском факултету у Београду. Неуропсихијатрију је специјализирала у Сарајеву, где је радила од 1954. до 1962. Након тога одлази у Београд и ради на Институту за ментално здравље до пензије. Била је професор на Дефектолошком факултету. Аутор је бројних књига и чланака, углавном везаних за психоанализу деце.

У својим рецензијама за серијал поменутих сликовница проф. др Невенка Тадић даје родитељима бројне савете:

„Љубомора?! Неугодно осећање туге, страха и непријатељства, прати нас од почетка живота. А узроци? Деоба или губитак наклоности, пажње, поверења или љубави вољене особе. Дете је искуси када мора да дели љубав родитеља са браћом и сестрама... Савет је: пружите и равномерно расподелите пажњу, поверење, поштовање и љубав својој деци, како су то чинили родитељи нашег јунака Мишка и његовог брата Владе.“

„Ако дете одбија, испљувава, повраћа или пробира храну, халапљиво или споро једе и дуго је задржава у устима, запитајмо се зашто то чини. Да ли је заплашено, тужно, агресивно, хировито или размажено као Мишко? Да ли су родитељи пребрижни, презаштитнички, наметљиви и нетолерантни? Кљукају ли га? Или су агресивни, тужни и заплашени те им се дете на тај начин опире и буни? Или их уцењује и кажњава?“

„Треба имати на уму то да посебно млађа деца нису у стању да своја доживљавања и жеље искажу речима, те прибегавају детињастом и хировитом понашању како би добила оно што желе.“

Уз велику препоруку за серијал ових сликовница, нагласићу да их је Општинска библиотека „Слово“ уврстила у програм радионица.



Стеван Стефановић

БЕЛА ХРОНИКА

КУЛТУРА СЕЃАЊА

Живимо у времену, у којем смо изложени такозваној Црној хроници, из новина, са телевизије, YouTube портала, свакодневно нам стижу лоше вести, међусобне оптужбе за лоше стање у друштву, држави... за лош систем, бомбардовани смо сликама убиства, несрећа, породичних трагедија и социјалне патологије. Међутим можда сав тај мрак излази из нас самих?

По речима савремених психолога, срећа почиње од наше одлуке, категоричке одлуке да будемо срећни, то је у ствари први корак.

Хајде да видимо заједно шта је то позитивно што се десило у последњих десет година у Србији и у ономе што зовемо: „Српски свет“. Да ли смо за десет година успели да променимо лош систем? Моје је мишљење да јесмо, и да смо тај први, најважнији корак у ствари и направили.

Завршен је Храм Светог Саве.

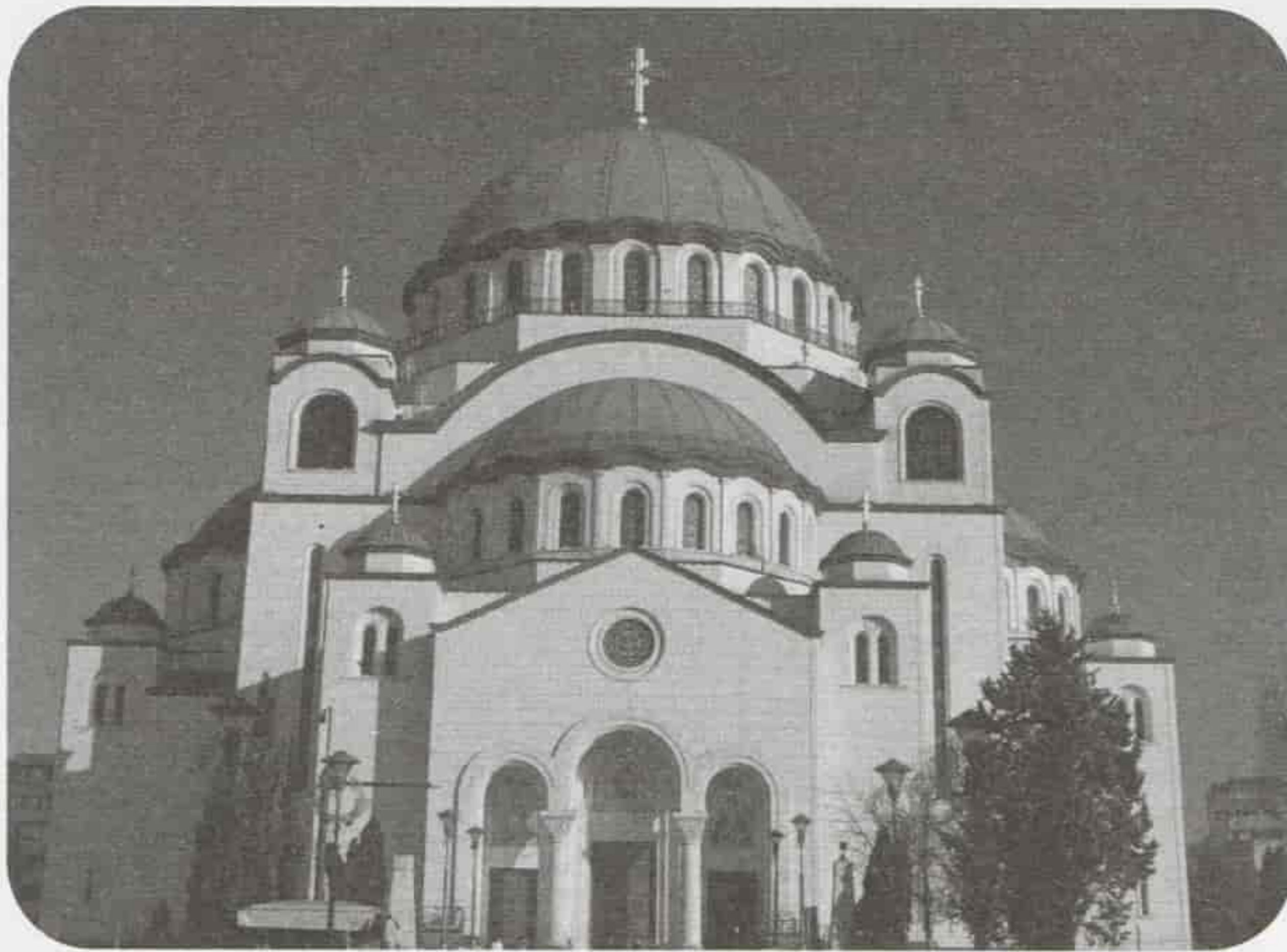


Фото: Википедија

На Врачарском платоу, завршена је задужбина свих наших патријараха, од Димитрија до Иринеја, велелепни храм, као символ нове обновљене српске државе. Осамдесет и шест година након одлуке о изградњи храма, скинуте су скеле и откривен мозаик на близу 15000 квадратних метара. Мозаик у Аја Софији у Цариграду рађен је преко пет стотина година и никада није до краја завршен, а ми смо за непуне четири године уз помоћ Руске академије наука завршили комплетан мозаик, тако

монументалан, да сличан такав не постоји нигде у свету. Само последње две године, држава Србија је за Храм Светог Саве доирала четрдесет три милиона евра, а Руска федерација око десет милиона евра

Снимљен је филм „Дара из Јасеновца“.

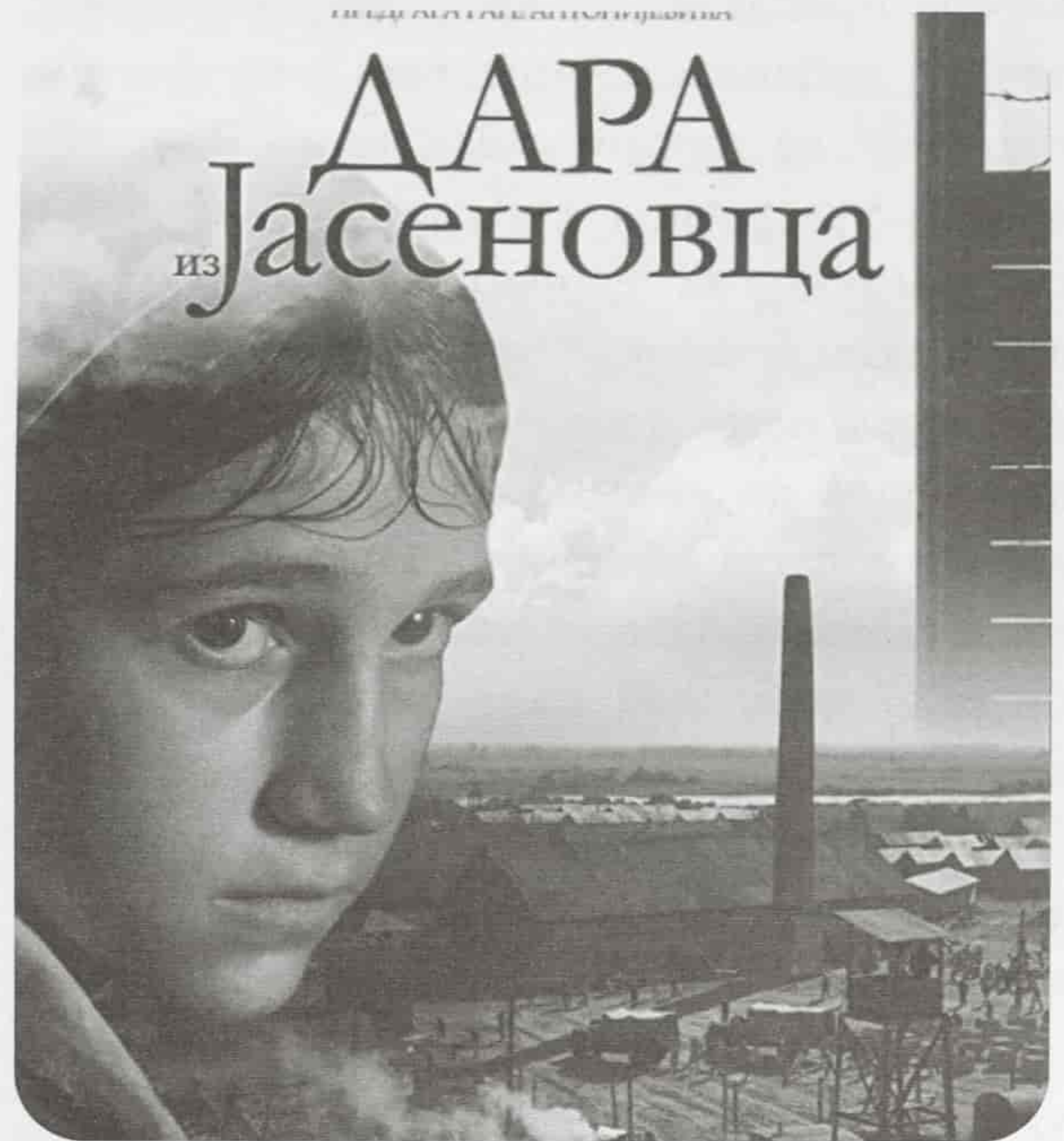


Фото: Википедија

Седамдесет и пет година нам је требало да снимимо филм о страдању наше деце у Јасеновцу.

Седамдесет и пет година нам је требало да држава финансира пројекат о Јасеновцу.

Дара је почетак, овим филмом смо проговорили и отворили очи.

Са друге стране, сведоци смо да чак и данас, свако ко покуша да проговори „о најочитијем лицу зла“ како је Јасеновац назвао Гидеон Грајф, у својој студији која се зове „Аушвиц Балкана : усташка империја окрутности“ бива гоњен и оптуживан за ревизионизам, национализам и анти-хрватски наратив.

Сведоци смо да нам се језива лаж намеће уместо истине. Целата су начинили жртвом, а жртву претворили у целата. Вајсберг, њујоршки филмски критичар напao је филм „Дара из Јасеновца“ и тиме нанео озбиљну штету нашем филму. Тај текст показао је да је антисрпска реторика доминантна у западном свету, и да није наша параноја, већ реалност. Вајсберг поново лицитира са бројем жртава, и даље каже у свом памфлету да му се крај филма

не свиђа због јефтине сензације и емоције. „Можда је њему јефтина, али нама је била веома скупа и великом крвљу смо је платили“, рекао је Предраг Гага Антонијевић, редитељ филма „Дара из Јасеновца“.

У филму „Дара из Јасеновца“ мрак и ужас логора приказани су кроз очи девојчице, дечјим виђењем, самим тим омогућавају гледаоцу да лично, објективно и непосредно учествује у страдању, да видимо саму смрт очима девојчице, да ходамо боси по савском блату, у каљузи мокри и гладни, док пред нама деца вриште. Филм нам омогућава да видимо како су Срби довођени у логор, да види иконографију логора, садизам, одвајање деце од мајки, да гледамо децу која виде смрт својих родитеља

Најважнија особина филма је што он може да се гледа. Да употребим реч коју сада многи користе, филм је гледљив.

Сценаристкиња филма Наташа Дракулић, чија је породица страдала у Јасеновцу, а која је сама дете из избегличке колоне Срба, који су побегли у „Олуји“ и тако избегли још једно страдање једнако Јасеновцу, намерно је изоставила оне ствари којих се поштен свет стиди и да их изговори, и да их напише, бацање мале деце на бајонете, размрскавање дечијих глава ударцима у зид, вађење нерођене деце из мајчине утробе, печење живе деце у сачу (овај сач можете видети у Војном музеју и требало би водити децу, да виде то, да спознају истину), иначе би филм био негледљив.

Колико год је јасно да се он обраћа нама, да не заборавимо, да обновимо, толико се он обраћа и западној публици, али и Русији и Кини, од којих је прича о Јасеновцу била скривена, од којих је истина да смо ми били жртве скривена.

Колико год морам да се сложим са професором на Факултету политичких наука, Чаславом Копривицом да је овај филм икона, толико морам и да се сложим са Драгославом Боканом, редитељем и ратним командантом, који је рекао да је сам лик мале Даре икона. И да је она наш, српски еквивалент Ане Франк.

Заиста, девојчица, коју је маестрално

играла мала Биљана Чекић, са марамом на глави, коју скида једва пар пута на филму, изгледа као Света Петка на иконама, или попут Богородице са малим Христом на рукама, јер Дара све време носи на рукама свог маленог двогодишњег брата. У ствари, брига за братом и животворна, онтолошка љубав према брату, малој Дари даје смисао у паклу у коме су се нашли. Она себи даје смисао да се брине о брату, да мора да га сачува живог по сваку цену, и тако гради свој свет окружена највећим страдањем којим човек може бити окружен.

Данас знамо за логотерапију, терапију смислом (Логос= смисао, реч, мера, логос има дванаест основних значења) тако што се људима који су преживели тешка страдања, попут оних у логорима, препоручује да пронађу смисао свог живота и да је смисао једино што може да их извуче из мрака. Чак су и студије прављене међу потпуно атеистичким и безбожним научницима показале да религиозни људи много лакше подносе животне тешкоће јер њима терапија смислом није потребна, они већ имају смисао...

Мала Дара јесте икона, међутим, и ако ликом подсећа на Богородицу или Свету Петку, мала Дара је икона Христа. Јер је Христос прво јагње, први мученик, који полаже свој живот за живот света и спасење. Мала Дара, али и сваки од стотине хиљада јасеновачким мученика је икона Христова, и Христов мученик, јер је страдао најпре зато што је Србин, а затим, зато што је православан.

Уместо иконе Косовке Девојке, која после боја лечи рањене и плаче над умрлима, имамо нову девојку, девојку од десет година, која је и сама ратник на том бојишту и која свој живот полаже ради живота малог брата. То је наша колективна жртва, жртва Христових, православних мученика, то је суштина косовског завета, чији је Јасеновац само одјек: положити свој живот за друге.

Још је Жил Ренар у својој књизи о настанку нација написао да колективно страдање јаче веже један народ, једну заједницу, него заједничке победе. И заиста

је тако, премијерно приказивање „Даре из Јасеновца“ праћено је у исто време у Србији, Црној Гори и Републици Српској.

Остаје нам да ће нас сећање на заједничко страдање истински и ујединити, и да ће нас тако уједињене осветлити светлост косовских и јасеновачких мученика, наших предака који су нам јасно показали који је пут којим морамо да идемо.

И за крај, што је и свакако најшира тема - постављен је Споменик Стефану Немањи, једном од свакако најзначајнијих српских владара на платоу испред старе железничке станице. Ово је отворило расправе и поново поделило по новој основи ово наше подељено друштво, а у бити склоно поделама и фракцијама, чини се, данас, више него икад.



Фото: Википедија

Са једне стране, јавили су се Емир Кустирица, Драгослав Бокан, Милош Ковић и још неколико водећих српских интелектуалаца, који су поздравили постављање споменика, а са друге стране је стало много њих, редитељ Горан Марковић, који је рекао да ће једно ружно место постати још ружније, историчарка уметности Ирина Суботић, која је рекла да је споменик „фараонски“ и да је превелик. Дејан Атанацковић, добитник Нинове награде, који је и покренуо петицију за уклањање споменика, као и Друштво конзерватора

Србије. Биљана Србљановић је свој ауторски текст у листу „Блиц недеље“ у коме је писала против Споменика Стефану Немањи назвала „бронзана длака“.

Противници подизања споменика су добили, као и обично, десетоструко већи медијски простор.

Један од највећих вајара данашњице, а свакако највећи руски вајар Александар Рукавишњиков, са својим тимом од стотину двадесет људи, урадио је Споменик Стефану Немањи, који је висок као седмоспратница, нешто нижи, тачније висок је 23 метра, (када би посматрач изашао на балкон на седмом спрату зграде налазио би се у равни главе статуе). Допремљен је и постављен у неколико етапа.

Александар Рукавишњиков, рођен је 2. октобра 1950. године у Москви, и отац Јулијан Рукавишњиков (1922—2000) и мајка А. Н. Филипова (1923—1988), били су вајари. Године 1974. је са одличном оценом дипломирао на Московском уметничком институту В. И. Сурикова (у класи Л. Е. Кербеља). За дипломски рад „Северни рибар“ добио је диплому са одличном оценом. Урадио је Споменик цара Петра у Москви, као и награђени Споменик Џону Ленону, често ради за Руску православну цркву, што му је такође у неким српским круговима окарактерисано као мана, и његов предлог за израду Споменика Стефану Немањи, победио је на конкурс у изузетно јакој конкуренцији.

Наиме, на конкурс се 2017. године јавило тридесетак вајара са својим радовима, од којих су у ужи избор ушле шест скулптура, да би на крају победио Рукавишњиков.

Рукавишњиков је 1984. добио је звање „Заслужни уметник Руске Совјетске Федеративне Републике“. Од 1993. године управник је Катедре скулптуре у Московском уметничком институту В. И. Сурикова, а 1997. је изабран за сталног члана Руске академије уметности.

Мислим да је важно да напоменемо да су ауторске изложбе овог вајара одржане у Централном дому уметника у Русији, као и у неколико хала Руске академије уме-

тности у Москви. Затим, одржао је и изложбу у Музеју савремене уметности Насау у Америци као и у Галерији Дилеман у Белгији.

Сукоб око споменика почео је још 2018. када је један од чланова жирија, сада већ покојни, Миодраг Живковић, напустио жири рекавши да је одлука да Рукавишњиков победи на конкурс политичка. Поред Живковића, од стручних лица у комисији били су академик Светомир Арсић Басара, наш највећи вајар, који се здушно залагао за подизање овог споменика и који је подржао руског вајара Рукавишњикова, затим, Емир Кустурица, наш највећи редитељ, академик Владимир Величковић, сликар, Небојша Ђурановић сликар, проф.др. Сима Аврамовић декан Правног факултета Универзитета у Београду, Милутин Фолић, архитекта, а политички део комисије чинили су Никола Селаковић и Горан Весић.

Колико год здраворазумски изгледа беспредметно говорити да ли је потребно имати Споменик Стефану Немањи, ето јавна распарава и дијаметрално супротстављени ставови су ме изазвали да дам и свој суд.

Прва замерка изнета од стране другосрбијанаца је величина споменика.

Наиме, они сматрају да је споменик превелик и да ће штрчати. Они добронамернији, предлагали су да се споменик постави без постоља на којем стоји, а које је у облику жирија (рељеф на постаменту испуњен је садржајима који представљају слике из живота Стефана Немање и његових потомака), какав је био и жезал Светог Саве, и да Београд не личи на руске градове јер нема великих тргова и великих раскршћа, великог простора, који би споменику био комотан.

Хајде да видимо да ли је заиста тако:

У Кини постоје споменици Буди, који су високи 71 метар у Лесијану, чак 88 метара у провинцији Јиангсу. Јапанци су превазишли кинеске монументалне споменике, Буди су направили још већи, 120 метара висок споменик. Кип Слободе висок је 93 метра, Споменик Петру Великом у Москви

висок је 96 метара, чувени Споменик Мајци Домовини у Русији у Волгограду, као сведочанство тамошње победе, која је одлучила Други светски рат, направио је социјалистички вајар Јевгениј Вучетић, висок је 192 метра.

Него, да оставимо по страни Русију, Кину и Америку, то су велике земље са огромним градовима и великим трговима, империје, које су градиле своје престонице на широком простору, хајде да видимо колики су споменици у Европи, у градовима који су постојали још од античког доба, а постоје и данас, попут Београда. Посебно да видимо какви су и колики споменици оснивачима националних или средњовековних држава, или славним личностима који су обележили једну епоху.

Споменик Кристофору Колумбу у Барселони, висок је 87 метара. У Риму постоје споменици Јулију Цезару, Марку Аурелију, Октавијану Августу, императору Трајану, па чак и Нерону. Огромни Ђордано Бруно гледа ка центру папске државе са озбиљним лицем, претећи. Обелиск Ватикано, висок је са постољем четрдесет метара, готово двоструко више од нашег Стефана Немање, обелиск Агонале висок је тридесет метара. На шпанском тргу, на врху степеништа, стоји обелиск Салустуијан, висок четрнаест метара, а са постољем целих тридесет. Беч красе споменици Марије Терезије, принца Еугена, кајзера Франца II, кајзера Јосифа II. У Берлину су споменици Лутеру, Бизмарку и огромни пагански споменик Богињи победе од 67 метара. У Паризу имамао Јованку Орлеанку на коњу, статуу Хенрија четвртог, Де Гола и обелиск из Луксора, који је украден из Египта и постављен на тргу Конкорд у 19. веку, висок је 23,5 метара, без постоља.

У Лондону, на Трафалгар скверу налази се Споменик адмиралу Хорацију Нелсону, који је умро у Бици за Трафалгар 1805. године, висок 52 м, затим Меморијални споменик краљици Викторији, као и Споменик великом пожару, висок 62 метра. Споменик посвећен принцу Фредерику војводи од Јорка, висок је преко 42 метра (137 стопа и девет инча).

И за крај, Споменик Победник у Београду висок је 21 метар, само два метра је нижи од Стефана Немање и налази се на брду, на узвишењу, док је Споменик Стефану

Немањи на дну савског трга, и њему ће се прилазити одозго, Немањином улицом, од правца Славије, тако да је немогуће да споменик надвиси неку од знаменитости Београда (четири пута је мањи од Београђанке).

С друге стране, можда је мере којом ми меримо дело Светог Симона, Немање Мироточивог некоме данас превелика?

Можда је требало рећи Стефану Дечанском да не подиже Дечане онолике, да нема потребе за тим и да ће му једног дана другосрбијанци замерити. Нити је требало Деспоту Стефану да прави онолику Цркву Ресаву (Манасију) са тако великим олтаром и зидинама.

Јер, чим се помене Стефан Немања, један део српске јавности одмах наводи да је он прогањао богумиле. Чак сам прочитао и неколико статуса у којима се Стефан Немања назива ратним злочинцем, крволоком и зликовцем. Док се у Европи дешавају најстрашнији верски прогони у другој половини дванаестог века, у времену крсташких ратова и инквизиције, Стефан Немања није убио нити једног богумила. Протерао их је из земље и наредио да се њиховим епископима, којих је било свега пет или шест осмуде браде. Можда данас нама овај поступак изгледа свиреп, али у време Стефана Немање, западни хришћански владари су убили неколико хиљада Катара и четрдесет година ратовали против њих, да би њихову земљу Лангдок припојили Француској. Накан тога, западни хришћани су јеретике спаљивали на ломачи...

Друга замерка је још бесмисленија од прве.

Споменику наводно није место у Београду, јер је Београд био ван Немањине средњовековне државе. Следећи ову логику, хајдемо да срушимо и фрушкогорске манастире и сам Храм Светог Саве и Хиландар, јер нису прављени у српској држави, нити је Свети Сава живео у Београду.

Некимма је засметало то што ће споменик заклонити зграду старе Железничке станице, која за нас има изузетну историјску и уметничку вредност. Ово је немогуће чак и физички јер споменик који је широк тек неколико метара не може заклонити физички, нити својим изгледом засенити зграду од хиљаду квадрата, а са висином од осамнаест метара.

Српски спортисти и даље на најбољи начин

представљају нашу земљу. Никола Јокић је најбољи кошаркаш на свету, а Новак Ђоковић најбољи тенисер.

Ми живимо у ери Новака Ђоковића.



Фото: Викимедија

И важно је да то стално имамо на уму.

Као што и данас тридесет година касније говоримо о фудбалерима Црвене Звезде који су били на крову света, тако ћемо и за тридесет година говорити својој деци и унуцима да смо живели у ери Новака Ђоковића, и ако сада његове успехе узимамо често здраво за готово. У претешкој сезони, најтежој од кад постоји тенис, јер се одиграо и непланиран одложен олимпијски турнир, уз присуство вируса ковид 19, најбољи тенисер свих времена дошао је на турнир Дејвис купа, да представља своју земљу и ако му нико не би замерио да није учинио теко.

Пре тога, Ђоковић се два пута попео на Ртањ, носећи штап, а могао је да седи на Малдивима и испија коктеле.

Наша фудбалска лига данас је конкурентна најјачим европским лигама. И ако често имамо обичај да наш фудбал сматрамо за јако лош, данас је по УЕФА коефицијенту Фудбалска лига Србије изнад, нпр. белгијске, швајцарске, чешке, турске, грчке, данске, пољске и хрватске лиге. Све захваљујући Црвеној звезди која је у последњих неколико година победила Салцбург, Келн, Ливерпул, Копенхаген, а играла нерешено са Миланом и Арсеналом. У времену разних међународних притисака на Србију, разних криза које су се десиле и које нас тек очекују, енергетских, финансијских, и економских требало би да се, уздајући се у сопствену снагу, ресурсе, веру и традицију, надамо да ћемо из свих проблема изаћи снажнији, бољи и јачи.

ВЕЛИКИ ЦРНИ ПАС

За трећим канцеларијским столом није седео нико, претпоставио сам да је намењен мени. Нисам избегао асоцијацију на школску учионицу. Колегиница из прве „клупе“ – округласта теткица са уштирканом косом – поскочила је и испружила руку. И изговорила име које сам одмах заборавио. За њом се придигао колега, мршав, проћелав, у џемперу на копчање.

– Чиле, што си се укипио? Покажи новом колеги место.

Ђелави је неспретно махнуо руком према једином столу који је могао бити мој. Пришао сам и положио длан на његову хладну плочу.

– Ех, ти! – осврнула се колегиница. – Ајде, макни се.

Прискочила је и енергично отворила горњу фиоку.

– Овде су ти лењири и рапидографи. У средњој су незавршени пројекти, дођу сам ти испразнила. То ти је то... а сад ћемо лепо да попијемо кафу!

Закикотала се задовољно и пренела све три шољице на мој сто.

Мушки део канцеларије привукао је столицу, сви смо отпили по гутљај и био је тренутак да неко нешто каже.

– Да ли је овде неко седео пре мене? – упитао сам.

Ђелави је хукнуо и оборио поглед, колегиница се сумњичаво загледала у мене.

– Већ си чуо?

Није сачекала да јој одговорим.

– Па оно... није баш пријатно, али немамо други сто на располагању. А и какве то везе има – умро човек, па шта? Нема то везе.

Гледала ме је нетремице, као да проверава шта ја мислим – има ли или нема везе.

– Не, нема – рекао сам. – А од чега?

– Јадничак – уздахнула је сада и колегиница, пречувши питање. – Само се претурио са столице.

– Мислите, он је умро овде, баш на столици?

– Да, да, баш ту где седиш! – пожурила је да потврди. – Чиле да га подигне, ја за шећер и воду и... Ама оде човек док трепнеш!

Одједном сам осетио столицу под собом.

– Али добро! – наставила је колегиница. –

То нема никакве везе. Ја сам ти сто рашчистио и тако...

– Али од чега?

– Ма од срца. Фин човек, повучен... И здрав! Не сећам се да је некад био на боловању. А ти, Чиле?

Чиле је раширио руке и оставио нас без одговора.

Могао сам да преусмерим разговор на тему везану за посао, или на нешто сасвим практично као што је доручак у кантини. Нисам нашао воље за то, мада ми није било ни до разговора о смртном случају мог претходника на столици.

Чиле се загледао негде испод радијатора, као у понор. Кренуо сам за његовим погледом, али нисам нашао ништа вредно пажње.

Колегиница је моје ћутање схватила онако како јој је одговарало и наставила.

– Млад човек, ни педесет година. Ево, баш имам слику са једне прославе.

Док је она претурала по ташни, колега је устао и вратио се за свој сто.

– Пази да ти не побегне посао – прогунђала је и спустила фотографију испред мене.

– Ето, то је он!

Показани је стајао у последњем реду. Лице се видело нејасно, под брадом се белела крагна кошуље.

– Слабо се види. Ех, ко би знао...

Њен тон се нагло спустио до поверљивог.

– Ја сам се после питала, је ли он био баш... Знаш већ... – шапнула је и покуцала прстом по слепоочници.

Није ми се учествовало у њеној представи, чак ни одговарајућом мимиком. Осетио сам како се у мене увлачи тромост која ми није дозвољавала ни да је прекинем, ни да је подстакнем. Могао сам само да се препустим њеном трачу. А и столици на којој сам седео.

– Тад кад је пао, и кад смо чекали Хитну да дође по њега, ја сам отворила његову актен-ташну да потражим документа. Он је сваког дана долазио с том ташном, мислила сам да се дува што је инжењер. Кад оно, она пуна камења! – рекла је, избегивши се на мене, као да сам ја актен-ташна са камењем.

– Ево, тако толико – показала је. – Пуна шака белутака.

Што се она више трудила да ме заинтересује за малу канцеларијску драму, то је у мени

нешто све више замирало. Застајала је на значајним местима, остављала ми времена да одреагујем, потом је настављала са новим полетом, као да каже: Чекај, чекај тек ћеш да чујеш!

– Била је и једна марамица, три уштипка напуњена сиром, две јабучице. Имао је само мајку. Сирота жена, видела сам је на сахрани.

Застала је, можда се премишљала да ли да каже још неку о мајци или да настави о покојнику.

– Живео је у Лапову, долазио возом... Ко би знао шта у коме чучи... Мислим, која болест и то... – рекла је и опет врхом кажипрста, као пипком, дотакла слепоочницу.

Између нас се затегла тишина која је најзад исправно протумачена. Колегиница је устала и хитро нанизала шољице једну на другу, правећи непотребну буку.

Загледао сам се у Чилетову ћелу за столом испред мојег. Сигурно је и претходник сатима гледао у исто. Извукао сам горњу фасциклу из фиоке. Унутра су биле операционе листе попуњене шаблоном. Могао сам да осетим напетост с којом је држан тај шаблон, задржан дах цртача. Пратио сам линију рапидографа дуж контура техничког писма. Наједном се кроз прозор зачуо бесни лавез од којег ми увек крену трнци уз ноге...

... Видео сам јутро, округласту жену за шпоретом. Уштипке блиставе од вреле масти, кецељу са покрстицом. Рукаве подвијене испод лактова, мараму на глави са чвором на потиљку. Пепељасте нити косе побегле из мараме. Замахе свеже испегланом кошуљом да се охлади пре него што је син – инжењер обуче.

Инжењерска кравата везана је мајчином руком, у џепу кецеље су две петроваче спремљене за црну актовку. Уз пресавијену марамицу и кесицу са три уштипка пуњена сиром, мајка спушта и прегршт белутака. Зашто, то само мајка зна. Не могу да је замислим другачије него срца пуног поноса док стоји на прагу и гледа у леђа сина који одмиче низ пут. А пут је исти ко и сви судбински путеви: прашњави, тврди друм. Води право до утабане стазе без иједног каменчића, кроз напуштено двориште где су се накотили пси луталице бесних чељусти. Педесетогодишње срце је сада срце једног дечака изуједано лавезом.

У стиснуту шаку утискују се белуци. У почетку хладни, потом постају топли као длан, и исто тако утешни.

На железничкој станици, син вади пресавијену марамицу, отвара је да обрише чело. Затим је пажљиво склапа и враћа у актовку. Сваком је познат мирис те марамице – она мирише на мајку.

Прозором купеа промиче дрвеће. Краве што мирно преживају уз пругу, прелећу одразом његовог чела ослоњеног на окно. Да је знао, да ли би другачије гледао дрвеће, краве, свој одраз у окну? О чему човек размишља последњег јутра у свом животу? Има неколико утврђених одговора на то, али они овде не важе. Јер ово је сада већ прича, која не слуша стварност...

Воз улази у предео зарастао у дивље купине. У прозор уклизава урушена барака. Он устаје, пребацује сако преко леве подлактице. У истој руци стеже излизану ручку актовке, док се другом држи за шипку на отвореним вратима – спрема се за скок. Ту, где овај путник силази, нема станице, воз се неће зауставити.

Пошто доскочи, уследи пет-шест брзих корака који потроше залет. Потом облачи сако, поправља кравату и осврће се: на путељку, кроз шибље, нема залуталог пса ког сваки пут очекује. Хитро прелази педесетак метара и убрзо постаје кап у сливу фабричких радника. Даље га је тешко пратити, мада би ловачки кер лако нањушио његово преплашено срце.

Чилим корацима, прескачући по два степеника, инжењер стиже до врата канцеларије. Пре него што их отвори, осмотри ходник. У углу, на трен, угледа мрачну догу зашиљених ушију. Од тога претрне, зажмури да одагна привид. Његова шака се хитро грчи око хладне, грбаве кваке, и повлачи је надолу.

Његово нападно ведро добро јутро зарива се у канцеларијску мрзовољу. Спушта актен-ташну на сто, осврће се и седа. Десну руку завлачи испод сакоа и нервозно опипава леви џеп на кошуљи, као да тражи оловку. Напипава nelaгодност.

У канцеларији је тихо, још је рано за повлачење лењира и стругање оловака по хамеру. Инжењер полако извлачи доњу фиоку са прибором за цртање. Nelaгодност у грудима, уместо да нестане, појачава се у заривање очњака. Рука која је зашла у унутрашњост фиоке, повлачи се у џеп сакоа и стеже преостали белутак. Столица на час

загребе гвозденим ногама по линолеуму. То је све што се чује пре него што се мој претходник сруши.

Наједном, осећам да он лежи на поду, ту поред нашег стола. И као у сну, једино ја га видим.

Лежимо тако он и ја – два углачана камена – док око нас протичу канцеларијски дани.

Зборник прича објављен поводом јубилеја - 25 година од оснивања библиотеке

„Пупак Балкана“
(Лапово, 2020)



Фото: Данијела Вулићевић

Данијела Вулићевић

ИЗБОРНА СКУПШТИНА БДС-а

Библиотекарско друштво Србије је у Народној библиотеци Србије 5. априла 2023. године одржало изборну седницу Скупштине. На овој седници су бирани органи управљања БДС-а (председник, потпредседник, чланови Управног и Надзорног одбора) у четворогодишњем мандатном периоду (од 2023. до 2027).

На дневном реду је било и именовање секретара Библиотекарског друштва Србије.

Скупштини је присуствовао 81 делегат (из наше Подружнице: Марија Петровић Бошковић, Данијела Вулићевић и Владимир Тимотијевић), са могућношћу изјашњавања, двоје представника тренутно неактивних подружница као и неколико чланова Друштва у својству предложених кандидата за ново руководство.

За председника Друштва предложене су: Јелена Глишовић (Народна библиотека Србије), Јасмина Нинков (Библиотека града Београда) и Весна Абадић (Универзитетска библиотека „Светозар Марковић, Крагујевац), члан наше подружнице, а изабрана је Јелена Глишовић.

Мирјана Нешић (Академија техничких

струковних студија Београд) је изабрани потпредседник. Нови чланови Управног одбора су: Татјана Брзуловић Станисављевић, Марија Радуловић, Андрија Сагић, Ана Јанковић, Виолета Милошевић, Бојана Грујић, Даниела Скоковић, Синиша Голубовић, Бојана Маринчић, Ивана Јаношевић, Милица Матијевић и Татјана Богојевић. Чланови Надзорног одбора у наведеном периоду биће: Александар Вукајловић, Верица Шево и Јелка Панић. Јелена Глишовић, нови председник Библиотекарског друштва Србије, предложила је Скупштини да у наредном четворогодишњем мандату посао секретара БДС –а обавља досадашњи секретар Никола Петаковић, што је једногласно и усвојено.



Део нове управе

Фото: Архива БДС-а

Марко Илић

”MEDICANDY” НИЖЕ УСПЕХЕ

КУТАК ЗА МЛАДЕ

Ученици Средње школе из Лапова су са својом компанијом „MediCandy” показали изузетан предузетнички дух, знање из области бизниса и економије.



Фото: Архива Средње школе

На Националном такмичењу су у веома јакој конкуренцији од 20 ученичких компанија из 16 средњих школа са територије Републике Србије освојили високо треће место.

Елена Ђокић, Вељко Милосављевић, Александра Стаматовић и Душан Радовсављевић, уз менторство наставника Марка Илића, постигли су велики успех презентујући свој производ, наруквицу са здравом бомбоном од меда, агар - агара и малине као прве помоћи за особе оболеле од дијабетеса тип 1 када дође до хипогликемије.

Такмичење је трајало три дана у Београду и имало је три фазе. Првог дана су ученици имали тим билдинг, другог дана је за ученике организован сајам у БЕО шопинг центру где су ученичке компаније имале своје штандове и обилазили су их посетиоци и жири који су чинили представници највећих компанија. Жири је на штандовима разговарао са ученицима о њиховим компанијама, производу и раду, а затим су наизменично позивали ученике на

интервју који је био на енглеском језику. Трећи дан је био врло узбудљив - у хотелу „Југославија” ученици су имали јавни наступ. Ученици су наступом и презентацијом приказали своју компанију пред жиријем и званицама.

Ученичка компанија је од првог дана била изузетно примећена, највише због свих активности и рада до такмичења, јер су једна од компанија које су биле највише медијски пропраћене. На такмичењу су само потврдили свој квалитет, највише својим јединственим штандом, производом који показује емпатију и помоћ одређеној друштвеној групи и на крају оригиналним и „природним” наступом и презентацијом која никога није оставила равнодушним.

Након такмичења компанија је наставила са радом, презентован је производ на општинској манифестацији „Добро дошао свете, у срцу света је дете”, којој је присуствовао представник ЕУ у Србији, Мартин Клауке који је похвалио рад компаније и предвидео пословни успех у будућности.

Ученичка компанија „MediCandy” је добила позив од амбасадора САД за прославу Дана независности у резиденцији, којој ће присуствовати са још две најуспешније компаније, где ће истакнутим привредницима представити свој рад.



Фото: Архива Средње школе

Милица Станковић ПОСЕТА ЧЛАНОВА ВЛАДЕ СРБИЈЕ ДОМУ ЗДРАВЉА У ЛАПОВУ

Проф. др Даница Грујичић, министарка здравља, Марко Благојевић, министар за јавна улагања и Александар Стефоски, државни секретар у Министарству здравља, 23. јуна 2023. године посетили су реконструисани Дом Здравља у Лапову. Њих су срдечно дочекали руководство Општине Лапово, као и директорка и запослени Дома здравља.



Фото: Урош Томић

Дом здравља, саграђен пре 30 година, комплетно је реконструисан средствима из буџета Министарства за јавна улагања.

Данијела Вулићевић

ЧВРШЋЕ ВЕЗЕ МАТИЦЕ И ДИЈАСПОРЕ

Бобан Миличић, председник Општине Лапово, потписао је 27. јуна 2023. Уговор о програму финансијске подршке са Ђорђем Милићевићем, министром без портфеља, задуженим за координацију активности и мера у односима са дијаспором у Влади Србије. По овом уговору који је вредан 5.800.000 динара, у септембру 2023. у Лапову ће се одржати летњи камп за младе из дијаспоре. Осим у Лапову, до краја лета овакви кампови биће одржани у 19 градова и општина у Србији.

Вредност ове инвестиције изнела је око 1,5 милиона евра. Реконструкција је обухватила замену инсталација, столарије, изградњу нове струјне, водоводне и канализационе мреже. Имајући у виду важност примарне здравствене заштите, Министарство за јавна улагања је у последњих неколико година финансирало реконструкцију 86 објеката примарне здравствене заштите у 60 градова и општина, а у 2023. години, 60% свог буџета определило за финансирање пројеката у здравству.

Након обиласка установе, министарка здравља и министар за јавна улагања изразили су задовољство опремељеношћу и начином функционисања Дома здравља, најавили улагање у систем климатизације и грејања, као и редовне, недељне доласке специјалиста различите струке ради потребних прегледа грађана.

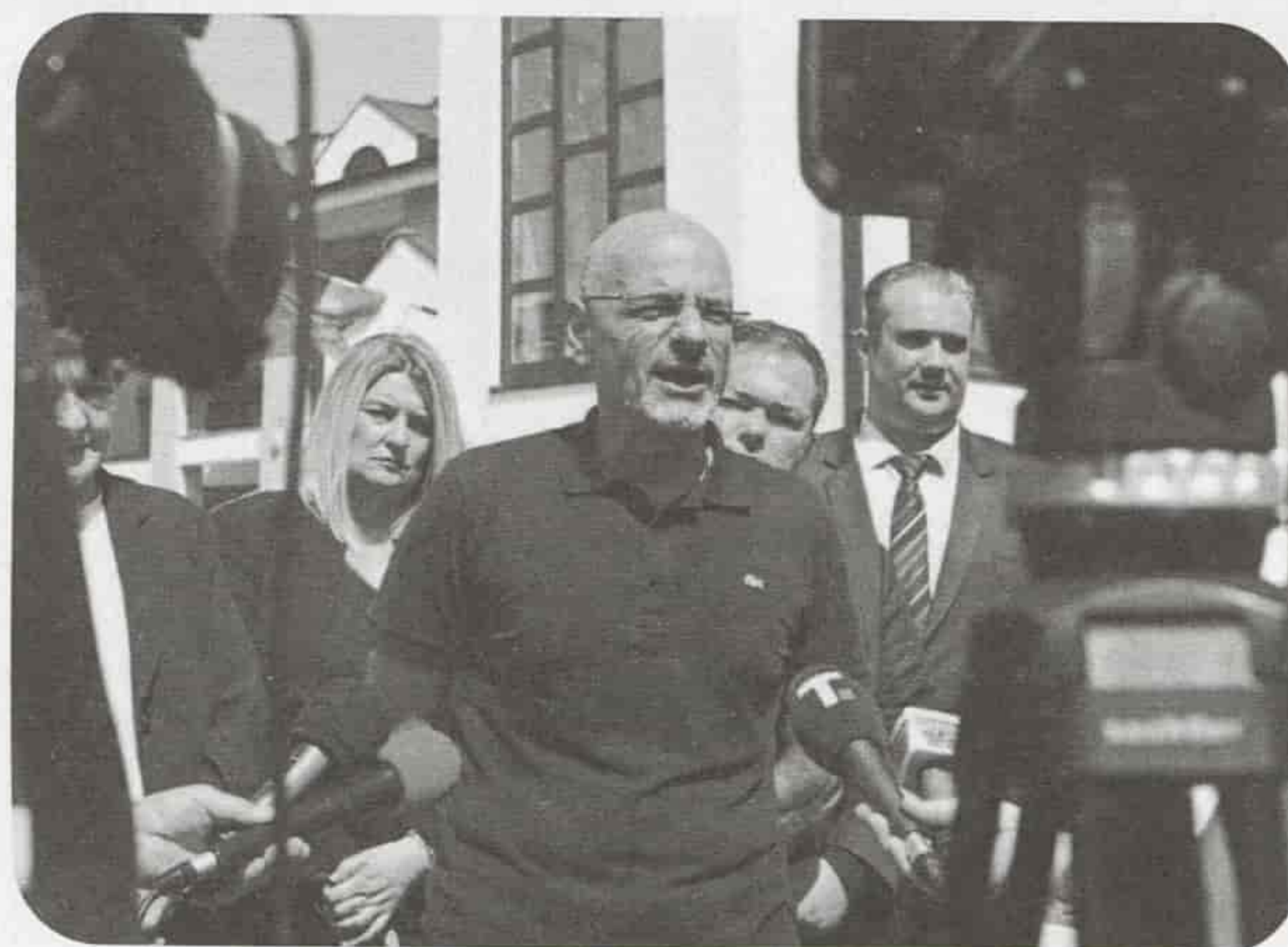


Фото: Урош Томић

По речима Бобана Милчића, наша локална самоуправа организоваће културно-уметнички камп у којем ће учествовати културно-уметничка друштва из пет држава са преко 160 чланова. Циљ овог пројекта је стварање чвршћих веза између матице и дијаспоре.

Приликом потписивања уговора, министар Милићевић је истакао:

„Наша влада препознаје важност дијаспоре и њиховог доприноса развоју Србије. Ови тематски летњи кампови представљају јединствену прилику за младе Србе из целог света да се повежу са својим коренима, науче више о нашој култури, историји и језику, али и да створе нова пријатељства.

Ова искуства ће бити непроцењива и верујем да ће им помоћи да развију свој национални идентитет и да још више заволе Србију“.

Данијела Вулићевић

ДЕСЕТ ГОДИНА „ЗОРЕ”

ХУМАНИТАРНИ РАД

Ове године Удружење „Зора” обележава јубилеј - деценију трајања и рада. Уместо Слађана Станисављевића, који је веома успешно од оснивања био на челу „Зоре”, за новог председника је изабран Синиша Ђорђевић - Сике.

За наш лист Синиша Ђорђевић је рекао:

- На територији Општине Лапово постоји Удружење за помоћ особама са инвалидитетом „Зора”.

Без сумње да је доста вас чуло и да је упознато, а има и доста вас који путем друштвених мрежа пратите и подржавате рад Удружења „Зора”. Хвала онима који нас прате и који подржавају наш рад. Хвала и свима осталима који ће прочитати ове редове, који ће их разумети онако како треба и који ће нам својим сугестијама помоћи да наставимо са што садржајнијим радом.

Израз „особа са инвалидитетом” означава особе са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном онеспособљеношћу, које услед друштвених или других препрека немају могућности или имају ограничене могућности да се укључе у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли могу да остварују поменуте активности уз употребу техничких помагала или служби за подршку. Особе са инвалидитетом немају посебне потребе или другачије од нас осталих. Само своје потребе остварују на мало другачији начин.



Фото: Архива Удружења

„Нико ми није пружио ни подршку нити било шта. Било је много тешко. Тек по сазнању за постојање Удружења „Зора”, учлањивањем у исто, све се променило на боље, било је пуно лакше за мене као мајку...”, речи су једне мајке детета са инвалидитетом. Хвала јој на њима. Заиста је тако. Заиста је пуно лакше борити се са инвалидитетом, ма које врсте, ако постоји подршка за ту борбу.

Удружење „Зора” постоји већ десет година. Тачније, основано је 6. јуна 2013. Основано је са разлогом да се управо нађе на том путу и буде помоћ особама са инвалидитетом. Мештани Лапова, људи добре воље, своју су емпатију удружили у испружену руку подршке коју су безрезервно понудили као помоћ особама са инвалидитетом.

ХВАЛА пионирима, оснивачима Удружења „Зора” на својој несебичности и за то што су препознали потребе појединих мештана Лапова. И поред потешкоћа у раду на које су наилазили током година (непостојање простора или недовољно средстава за рад), надвладала је снага воље да се помогне.

Хвала Слађану, Смиљи, Животи, Биљи, Ивани, Жељку и другим члановима, који су и данас у Удружењу „Зора” и који десет година нису одустали од своје мисије и своје испружене руке.

Сведоче о томе Милена, Милош, Бора, Дача, Јоца, Славко, Љубиша, Душица, Јован...

Удружење „Зора” се непрестано бори да својим члановима учини живот онаквим каквим га и заслужују. Кроз разне активности, активисти (волонтери) настоје да препознају за сваког члана појединачно, афинитет ка нечему, таленат, посебну љубав ка нечему. Цртамо, пишемо, певамо, играмо, такмичимо се. Радујемо се на претку сваког члана, славимо њихове рођендане, дочекујемо скупа све празнике. Обилазимо светиње и лепоте наше земље. Њихова озарена лица, осмеси, сузе

радоснице су радост свих нас волонтера.

Разговарамо, преговарамо са институцијама, привредним субјектима, људима добре воље и заинтересованим да помогну. Разумевања има од многих.

Хвала Општини Лапово на просторијама које користи Удружење, хвала власнику просторије. Хвала приватним фирмама које кроз разне облике помажу рад удружења. Хвала Ивану, Далибору, Драгану, Марку, Николи и другима.

Наше постојање је од великог значаја за заједницу, али нажалост, у финансиском смислу још увек немамо стабилне финансије. Унапређењем наших услуга корисницима се обогаћује живот, а њиховим породицама се пружа додатна помоћ јер знају да су им деца, браћа, сестре збринуте и имају квалитетан и садржајан живот.

Ако имате чланове породица који су особе са инвалидитетом, ви им можете помоћи да живе бољим животом. Не остављајте их на маргини и у мраку, већ им помозите да нађу радост живота у дружењу са себи сличнима у Удружењу „Зора“. Ако сте у дилеми, питајте њих, послушајте са више пажње њихове речи, па и оне неизговорене. Прочитајте им у очима, потрудите се да препознате симболе који својим рукама показују, можда су то управо срца

којима вас моле да их изведете на светлост дана, да равноправно стоје раме уз раме са осталима, јер сви смо исти само су нам потребе доступне на другачије начине. И вама ће бити лакше ако нам дозволите да будемо део ваше породице.

Ми из Удружења „Зора“ смо ту отворених врата и великог срца, да из душе прихватимо све њих. Право на живот имамо сви подједнако.

Зато вас позивам да се јавите, пријавите, дођете до просторије Удружења „Зора“, будете наши гости на некој од радионица, узмете учешће у нашем раду или га побољшате својим идејама. Јер „живот нам враћа оно што ми другима дајемо“.

Редакција листа честита Удружењу значајан јубилеј. Колико је „Зора“ важна за локалну заједницу, показује чињеница да ће и ове године Општина Лапово кроз Јавни конкурс за финансирање/суфинансирање програма од јавног интереса удружења грађана са територије општине Лапово одредити финансијска средства за Удружење „Зора“.

Претходне године су путем овог конкурса обезбеђена средства којима је Удружење „Зора“ платило закуп новог простора. Такође је дониран материјал потребан за одржавање редовних активности.



Фото: Архива Удружења

Данијела Вулићевић

70 ГОДИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ЛАПОВО

ТРЕЋЕ ДОБА Удружење пензионера општине Лапово обележило је значајан јубилеј овог маја - 70 година постојања и рада. На Ђурђевдан је у својим просторијама обележило славу, а 8. маја је организовало Свечану академију у биоскопској сали Културно-туристичког центра „Стефан Немања“. Присутнима су се обратили Драган Микић, председник Удружења, Мирела Раденковић, председница Скупштине општине Лапово и др Андрија Савић, председник Савеза пензионера Србије и народни посланик.

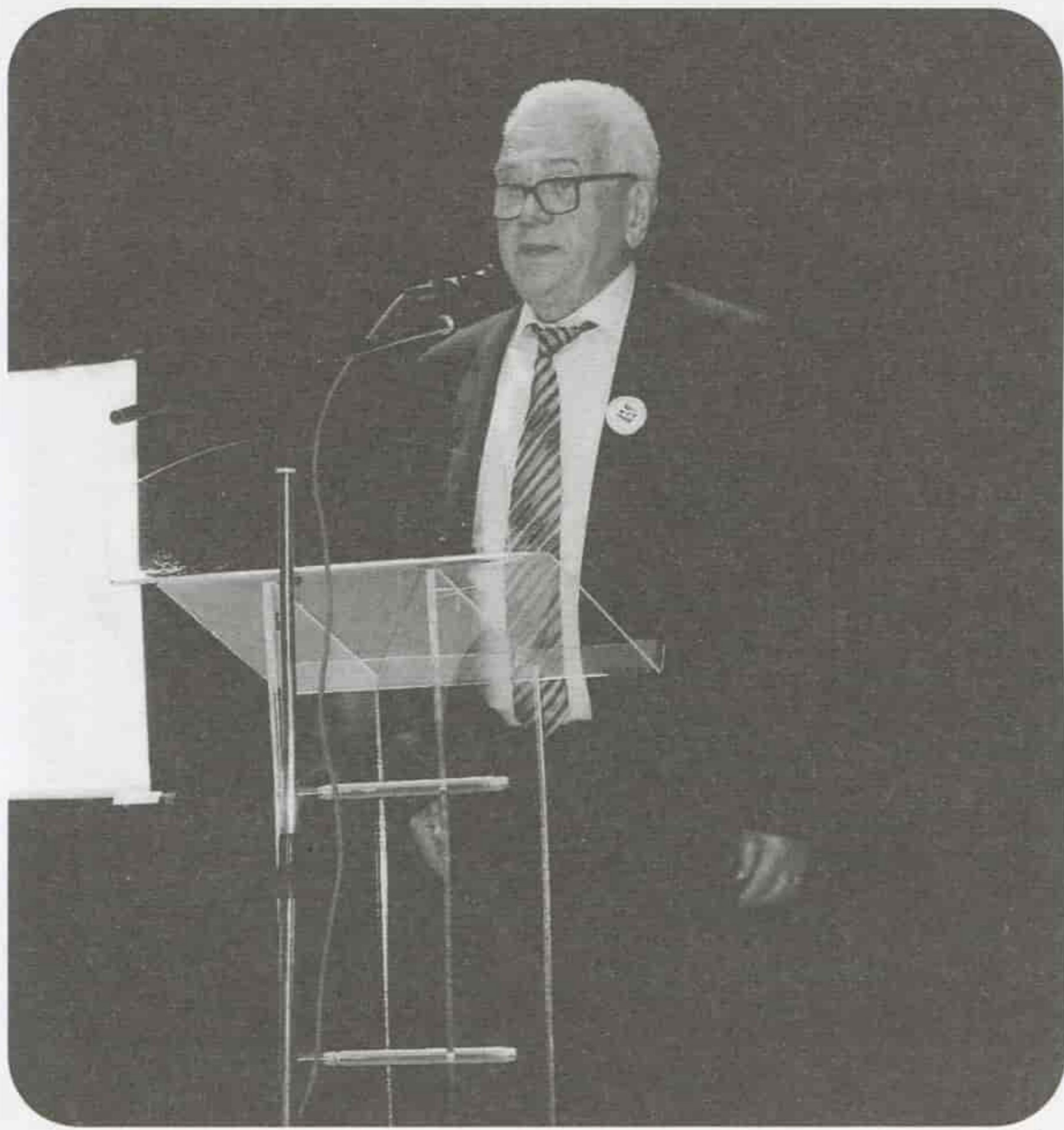


Фото: Иван Миљковић

У програму су учествовали вокални солиста Андрија Микић и песникиња Снежана Тошић, члан Удружења пензионера општине Лапово, као и победнице наградног литерарног конкурса на тему „Моји бака и дека“, који је расписан за ученике ОШ „Светозар Марковић“ – Лена Иличић и Мирја Микић. Присутни су имали прилику да погледају видео-прилог о историјату и достигнућима Удружења који је припремила Хумана Телевизија Плус из Лапова.

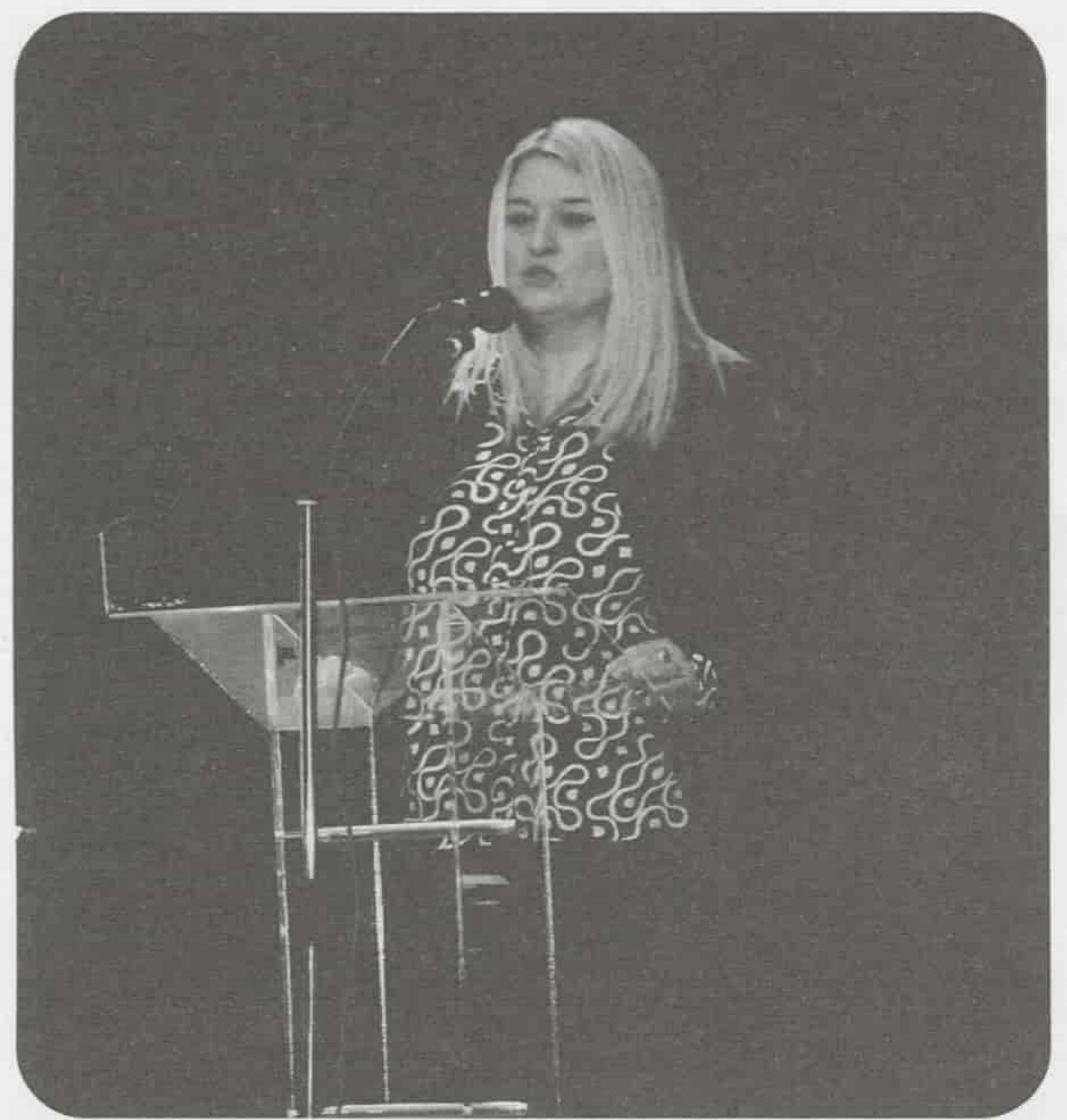


Фото: Иван Миљковић

На крају свечаности, председник Удружења Драган Микић уручио је плакете : Савезу пензионера Србије, Општини Лапово, ПИО фонду - Филијали у Крагујевцу, Триглав осигурању, ДДОР осигурању и Покрету Треће доба Србије; повеље свим удружењима пензионера Шумадијског округа, затим удружењима из Велике Плане и Деспотовца, Црквеној општини Лапово, Полицијској станици Лапово, предузећима „Дени Сан“ и „Алфа Нова“ из Лапова, „Ауктусу“ доо Београд и ЗБАНК банци из Новог Сада, као и 27 захвалница заслужним појединцима из Лапова.

Удружење пензионера општине Лапово је основано 6. маја 1953. У моменту оснивања имало је 259 чланова, а за председника је изабран Будимир Пауновић. Разврстано је по делатности 1. децембра 1976. у Републичком заводу за статистику, а 21. септембра 1978. године уписано у Регистар удружења, да би 1984 било уписано и у Регистар удружења грађана и организација.

Грађевинско-индустријски комбинат „1. мај“, на челу са директором Жикицом Милојковићем, прихватио је захтев Удружења за уступање просторија у Његошевој 51 у Лапову. Простор од педесет квадратних

метара уступљен је без надокнаде са циљем да га пензионери искористе за обављање делатности и окупљање својих чланова. Такву одлуку је потписао председник Радничког савета ГИК-а „1. мај“ Радомир Павловић.

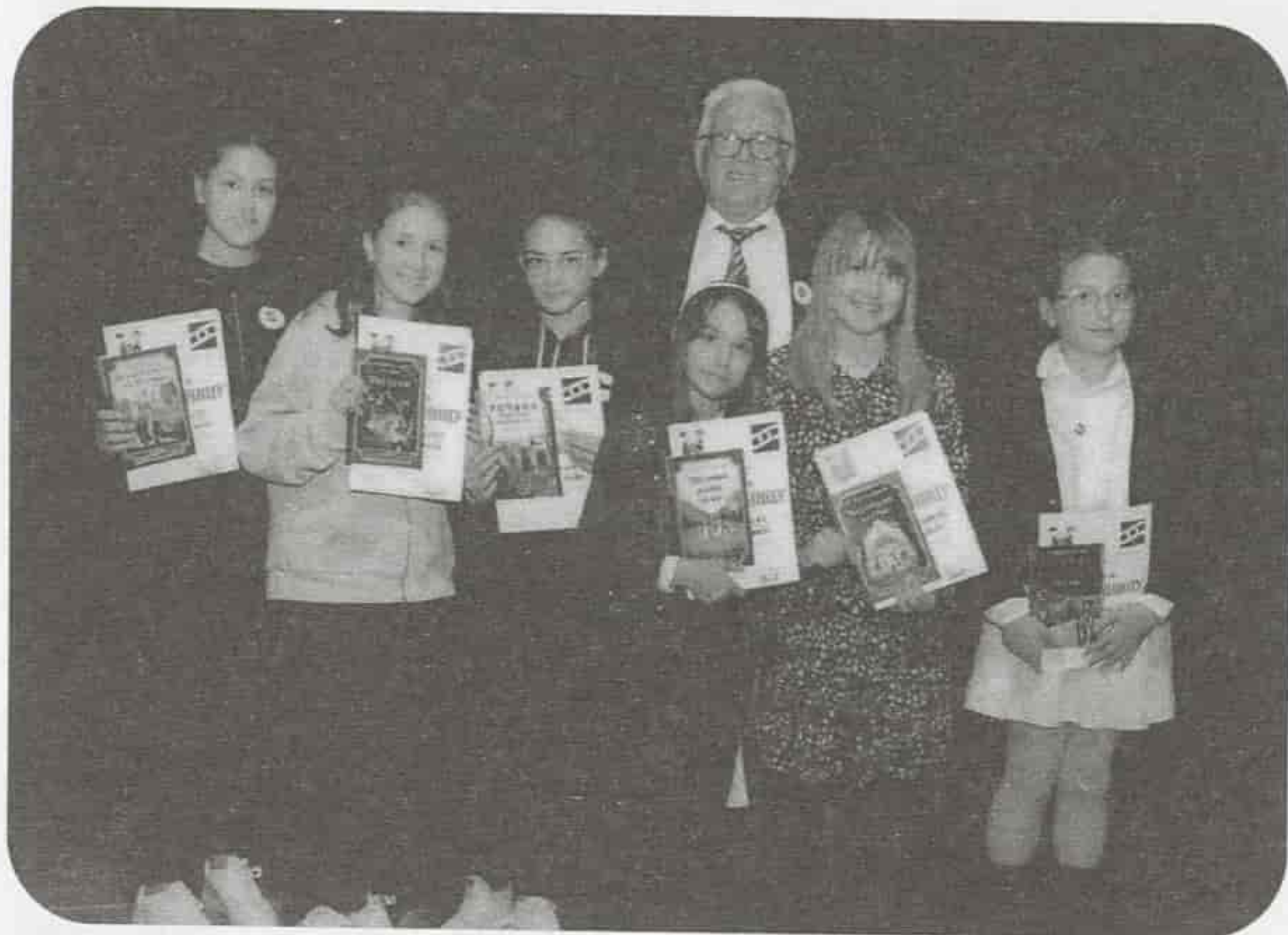


Фото: Иван Миљковић

Од 1989. године Удружење проширује намену на организовање културно-забавних програма, одмора, рекреације, рад Клуба пензионера и угоститељску делатност. „Надаље је историја“, често је коришћена изрека, али у случају Удружења пензионера општине Лапово представља синоним за дуго трајање и успешан рад.

Значајне карике у раду су свакако његови председници, па би их требало поменути. Након Будимира Пауновића, Удружење су водили: Спира Живковић, Бранислав Солунац, Богдан Златковић, Миодраг Јовановић, Радисав Цветковић и Сава Милетић. Од 2006. године председник лаповачког удружења пензионера је Драган Микић. Рођен је у Лапову 1954. Пензионисан је 2002. године као начелник одељења Полицијске управе у Крагујевцу, са чином пуковника полиције.



Фото: Иван Миљковић

Драган Микић са лакоћом и ентузијазмом води Удружење које у свом раду највише пажње поклања хуманитарним активностима, односно помоћи социјално-угроженим и најстаријим члановима.

Руководство Удружења је у периоду од седам деценија показало да им је брига о старима у нашој варошици један од најважнијих циљева. Лапово тренутно има 1800 пензионера, а 620 је учлањено у Удружење, дакле више од једне трећине.

Осим хуманитарних активности, Удружење се бави унапређењем здравља својих чланова путем организовања специјалистичких систематских прегледа код офталмолога и оториноларинголога. До пандемије вируса короне, Удружење је имало сталног лекара, др Душана Вујаклију, који је једном недељно био на располагању члановима Удружења.



Фото: Иван Миљковић

Захваљујући доброј сарадњи са осигуравајућим кућама ДДОР Нови Сад и Триглав, највећи број чланова је и осигуран. Изванредном сарадњом са републичким ПИО фондом, Филијалом у Крагујевцу, у организацији Удружења, чланови подnose захтеве за бањско лечење и сваке године двадесетак лаповачких пензионера оствари право на бањску рехабилитацију.

Удружење сваке године организује набавку огрева за своје чланове, као и

набавку основних намирница: меса, сухомеснатих производа и кромпира под повољним условима, а за собом има и подухвате у издавачкој делатности. За јубилеј, 60 година постојања, објављена је монографија Јовице Николића „Шест деценија постојања“, а 2017. године збирка прича Жане Мариане Прокић „Живот у сопственом огледалу“.

Културно - забавна дешавања у овом удружењу су честа. Традиционалне су прославе Нове године, српске Нове године и Дана жена, као и екскурзије на жељене дестинације у Србији.

Лаповачки пензионери окупљени у Удружењу су и активни спортисти.

Учесници су Олимпијаде за пензионере коју организује „Треће доба“ и постижу завидне резултате. На последњој, прво место у брзом ходању остварила је лаповачка екипа у саставу: Гордана Солунац, Гордана Стојановић, Небојша Лукић, Предраг Бранковић и Миодраг Петровић.

На нивоу регионалног удруживања пензионера, Лаповци сваке године учествују у културно-спортским сусретима

пензионера Шумадије. Сусрету су били организовани у Лапову 2019. Десетог јуна ове године наши пензионери су учествовали у надметањима у Аранђеловцу, а 2021. су у Тополи освојили прво место у генералном пласману.

По речима председника Драгана Микића, за овакве резултате Удружење пензионера општине Лапово може да захвали на помоћи и одличној сарадњи Савезу пензионера Србије као својој кровној организацији и Општини Лапово, као својој кући.

Препознавши успехе и значај Удружења, Скупштина општине Лапово је ове године поводом Дана Општине Лапово, Удружењу доделила Плакету са средњим грбом.



Фото: Иван Миљковић

Данијела Вулићевић

ПУТЕМ ПРОСПЕРИТЕТА

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Сви резултати локалне самоуправе у Лапову велики су подстицај вредном, амбициозном и одговорном руководству које са истим ентузијазмом улаже све расположиве снаге у остваривање и реализацију како великих пројеката (изградња и реконструкција важних објеката, улагање у инфраструктуру), тако и оних обимом и инвестицијама мањим, али такође значајним (обележавања важних датума, организација манифестација у којима учествују деца и млади и хуманитарни рад).

У протеклом периоду, између два броја нашег листа, Општина Лапово је наставила путем који сигурно води у бољу будућност ову лепу варош на раскрсници значајних саобраћајница.

Општина Лапово је узела у најам простор Компаније „Cared Investment DOO“, адаптиран према захтевима Царинске

управе. Након договора са Министарством финансија, простор ће бити поверен на управљање поменутој царинској испостави. У протеклом периоду изграђен је паркинг за камионе који је поверен на управљање Јавном комунално-стамбеном предузећу „Морава“. Створени су сви услови да наши суграђани, пословни партнери и шпедитери успошно послују у Лапову.

У оквиру обележавања Дана победе над фашизмом, 9. маја је делегација Општине Лапово заједно са делегацијом УБНОР-а Лапово положила венце крај споменика погинулим борцима за слободу.

Савет за координацију послова безбедности саобраћаја Општине Лапово је и ове године подржао пројекат Агенције за безбедност саобраћаја под називом „Пажљивкова смотра.“ Регионална смотра је одржана 29. маја у Аранђеловцу, а ученици првог и другог разреда Основне школе „Светозар Марковић“ под покровитељством поменутог Савета су показали завидно знање о безбедности у саобраћају, и уз то се лепо дружили са вршњацима.

ЗАВИЧАЈ У РАЗГЛЕДНИЦИ

ВРЕМЕШЛОВ

Разгледнице имају историјски, културни и емотивни значај. Служе као средство за дељење успомена и слање порука својим вољенима. На њима се приказују различити локалитети, знаменитости и чува културно наслеђе. Оне документују живот људи у прошлим временима.

Прву серију разгледница у Србији објавила је 1895. године Књижара Велимира Валожића из Београда. Штампане су у Минхену, техником хромолитографије. Серијал се састојао од три мотива: „Поглед са Саве на Калемегдан“, „Позориште“ и „Нови двор“. Следеће године објављена је серија са сликама 16 градова у Србији. Ове серије разгледница представљају праву реткост, а посебно су вредне оне разгледнице које су путовале са исправним поштанским жигом.

Последње деценије деветнаестог века настала је и најстарија разгледница Лапова на којој су приказани железничари и људи на железничкој станици. Од изградње пруге Београд – Ниш 1884. године, железница је играла важну улогу у развоју Лапова. Зато је најчешћи мотив на разгледницама Лапова у периоду до Другог светског рата била железничка станица.

Већину разгледница у периоду до Другог светског рата радила је „Издавачка књижарница Рајковић и Ђуковић“ из Београда. Познати београдски издавачи и штампари Драгутин и Радомир Ђуковић, отац и син, покренули су издаваштво крајем XIX века. Након Првог светског рата на адреси Теразије број 16 основали су књижару која се звала „Издавачка књижарница Рајковића и Ђуковића“. Предузеће је конфисковано и национализовано 1948. и трансформисано у Југословенску књигу. Једну разгледницу у периоду између два светска рата са мотивима железничке станице радили су лаповачки „ресторатери“ Радивојевић и Негулић.



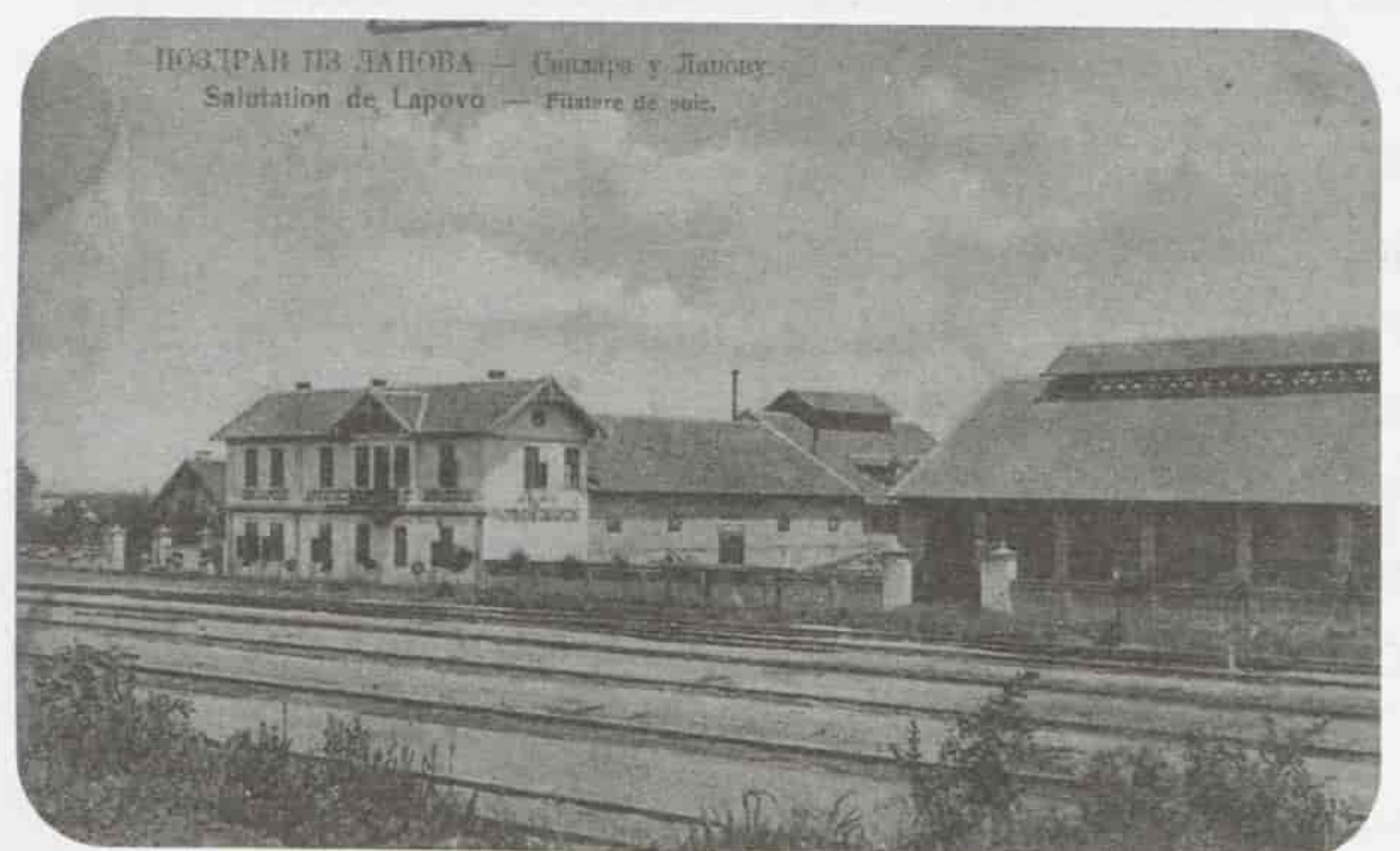
Најстарија разгледница Лапова

На једној од разгледница из периода Краљевине Србије био је приказан хотел „Цариград – Париз“. Хотел се налазио у близини железничке станице и био је место где су често свраћали не само Лаповци, него и путници који су железницом долазили у Лапово.



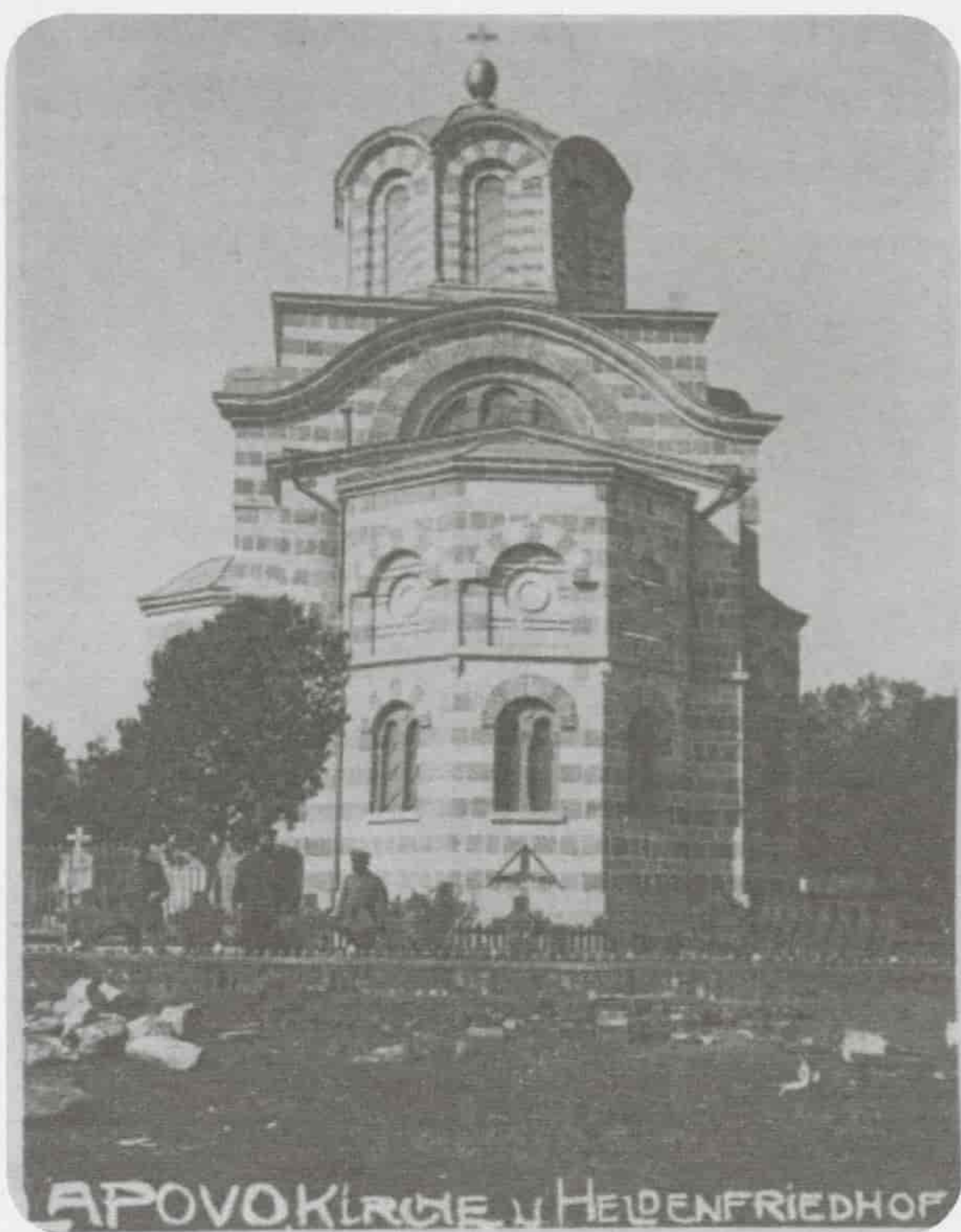
Хотел Цариград - Париз

Поред железнице, у периоду до Првог светског рата, одрађено је неколико разгледница са мотивима Свиларе. Фабрика је основана 1908. године, а лично је отворио краљ Петар I Карађорђевић. Радила је све до тридесетих година прошлог века и запошљавала је велики број људи.



Свилара из 1911. године

Разгледница са мотивима Свиларе настале су 1911. године, а издавач ових разгледница била је „Издавачка књижарница Рајковић и Ђуковић“ из Београда.



Окупаторски војници са свештеником

Током Првог светског рата настало је неколико разгледница које су урадили окупаторски војници. Разгледнице су настале највероватније 1915. године, а из Лапова су послате 1917. године. На разгледницама се појављује Храм Свете Параскеве. Поред храма су били сахрањени аустроугарски војници, али су 1916. године пребачени на немачко војничко гробље у Београду.

Милица Станковић

МЕМОРИЈАЛНИ ТУРНИР „ВЕЛИМИР ВЕЉА БУЛАТОВИЋ”

СПОРТ

Десетог јуна 2023. године у V рејону одржан је четврти по реду Меморијални турнир у малом фудбалу под називом „Велимир Веља Булатовић”, у организацији породице Булатовић и њихових пријатеља, а уз подршку Спортског савеза Општине Лапово.

Учешће на турниру узеле су четири екипе, од чега су две екипе формиране од мештана V рејона, једна од играча ФК „Локомотива“ и пријатеља породице Булатовић, док су

На осталим разгледницама су немачки војници који позирају на железничкој станици и породица која је фотографисана испред своје куће.

Разгледнице Лапова у СФР Југославији настале су периоду између шездесетих и осамдесетих година прошлог века. Издавач су биле „Књижевне новине“, а главни мотиви на разгледницама; улице, зграде и споменици. „Књижевне новине“ основане су 1948. године и биле су гласило Савеза књижевника Југославије. Поред новина објављивале су и разгледнице.

Интересантно је да се у овом периоду као мотив на разгледницама не појављује железница, иако је Лапово и у овом периоду било важно железничко место.



Разгледница Лапова из седамдесетих година двадесетог века

четврту екипу чинили мештани Брзана.

Меморијални турнир је и ове године протекао у пријатељској атмосфери, спортском духу и лепом расположењу посматрача, али и самих учесника турнира. Турнир се састојао од два полуфинала, утакмице за треће место и финалне утакмице.

Прво место на турниру заузела је екипа коју су чинили ФК „Локомотива“ и пријатељи породице, док речи хвале нису остале ни за преостале екипе које су показале спортски дух и пружиле посматрачима праву спортску представу.

Након доделе пехара за освојена места на турниру, уследило је традиционално дружење свих учесника.

Иначе, традиционални лаповачки турнир у малом фудбалу биће организован од 15 јула 2023.

Данијела Вулићевић

3x3 ЛАПОВО 2023.

На теренима реновиране Основне школе „Светозар Марковић“ у Лапову четвртог јуна 2023. одржано је Рода 3x3 првенство Србије у баскету. Учествовало је двадесет екипа из Србије и региона.

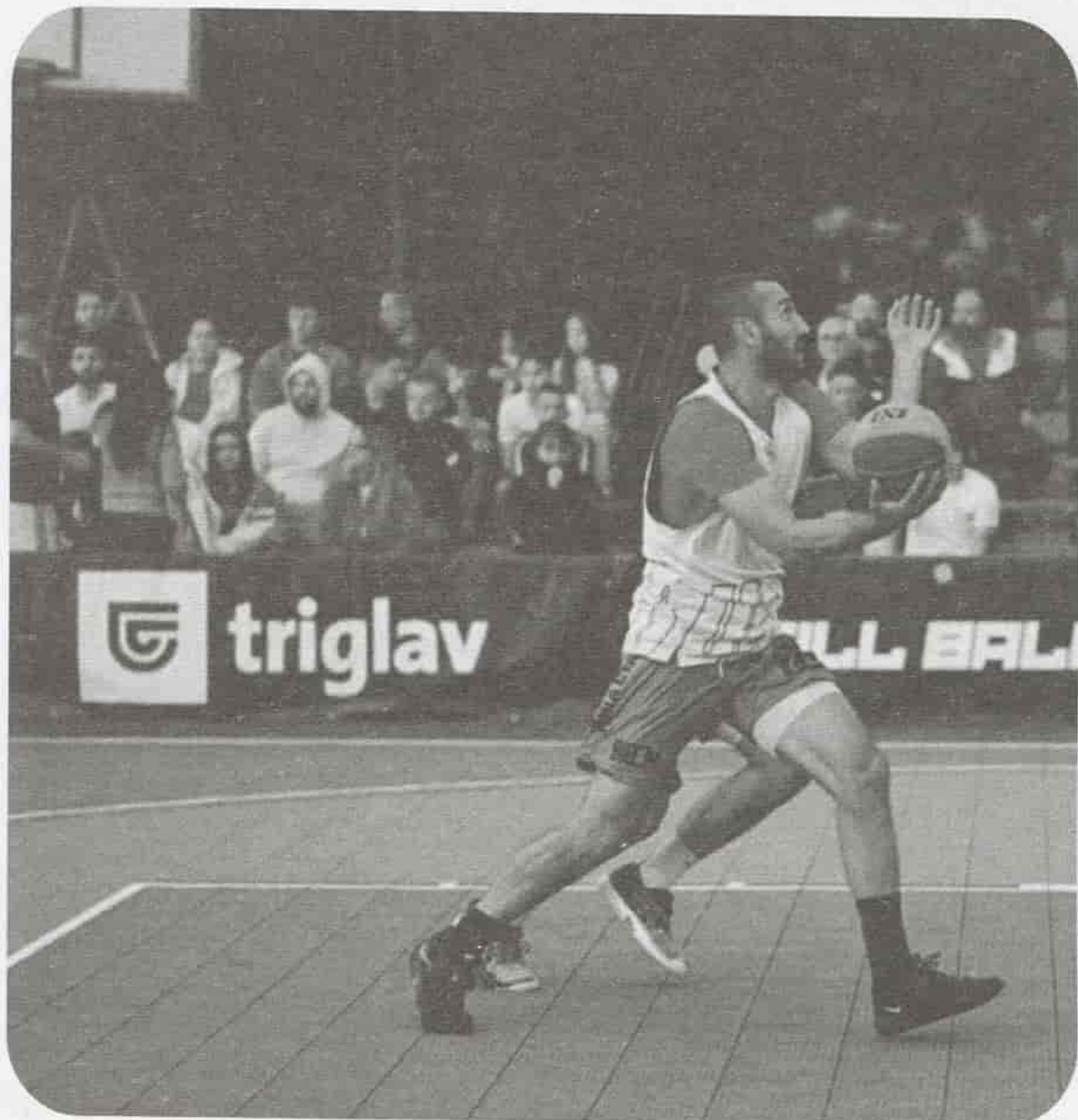


Фото: Урош Томић

Првенство је пратило много љубитеља кошарке, а лепо време је употпунило читав догађај. Екипа 3x3 Подгорица Кодио коју су чинили репрезентативци Црне Горе, оправдала је улогу главног фаворита и освојила прво место. У току турнира гледаоци су имали прилику да освоје вредне награде које су обезбедили Кошаркашки савез Србије и Спортски савез општине Лапово.

Кошаркашки савез Србије ове године организује 15 турнира А категорије, односно преко 30 турнира широм Србије, између осталог у Београду, Нишу, Крагујевцу, Лапову, Рековцу, Свилајнцу, Врњачкој Бањи, Сврљигу, Лесковцу, Шапцу, Пожаревцу, Кикинди, Сремским Карловцима и Сремској Митровици. Према очекивањима свих актера, ова

сезона ће бити најбоља до сада, а у њој ће моћи да уживају сви прави љубитељи новог олимпијског спорта.



Фото: Урош Томић

Сезона је почела 30. априла, као и прошле године, првим турниром А категорије у Сремској Митровици, а завршиће се 17. септембра великим финалним турниром Рода 3x3 првенства Србије на Тргу Републике у Београду. Планирана је и друга сезона 3x3 Winter tour-а Кошаркашког савеза Србије, који се показао изузетно успешним и занимљивим.

Према најави Кошаркашког савеза Србије ове сезоне ћемо имати прилику да гледамо најјаче светске екипе и најбоље рангиране играче на ФИБА 3x3 ранг листи.

Кошаркашки савез Србије је поред наведених турнира у календар такмичења уврстио и турнир националних тимова у категорији сениори и сениорке.



Фото: Урош Томић

СЛОВО О НАМА

О нашем листу, као и о осталој издавачкој делатности Општинске библиотеке "Слово", говорила је главни уредник Данијела Вулићевић, в. д. директора лаповачке библиотеке у емисији "Прело у нашем сокаку" на Телевизији "Хепи".



Фото: Зоран Станојевић

Слово о Лапову: лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година III, број 11, јун 2023.

ISSN 2738-1056

UDC 02+82

Излази 4 пута годишње;

Издавач: Општинска библиотека „Слово”, Његошева ба, Лапово;

За издавача: Данијела Вулићевић

Телефон: 034 6852198;

E-mail: biblioteka-slovo@hotmail.com

Уредник: Данијела Вулићевић;

Помоћник уредника: Стеван Стефановић; Редакција: Марко Станојевић, Јовица Николић,

Милица Станковић, Горан Живковић, Владимир Којанић, Зоран Станојевић,

Дејан Петровић, Надица Милетић и Зоран Солунац;

Коректура: Данијела Вулићевић и Сања Станисављевић;

Дизајн корице: Ивана Андрејевић;

Фотографија на корици: Зоран Станојевић;

Техничка припрема: Ивана Андрејевић;

Штампа: Колор Прес, Лапово;

Тираж: 200 примерака

ПЕСМА ОД ЗЛАТА

У освит тишине,
Низ шине...
Ко уз жице виолине...
Очи једне, тамне,
Попут дрењина...
И на станици, моја Карењина...
Ко из руског романа...
Чека воз, сама...
А сетна песма се злати
Низ пшенице, покрај Лепенице...
И варош, једна, шарена...
Нашминкана и пркосна
Са краљем и ђенералом...
Железницом... Надвожњаком...
Мостом, возом и чекањем...
И село једно, у срцу Шумадије...
Не знам, где бих ишао радије?

Јереј Стеван Стефановић



ОПШТИНСКА
БИБЛИОТЕКА
-СЛОВО-